

6. Kadın Kooperatifleri Buluşması

7-8-9 Mayıs 2018, İstanbul

Toplantı Raporu

Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı ve Simurg Kadın Kooperatifleri Birliği tarafından organize edilen **6. Kadın Kooperatifleri Buluşması**; 7-9 Mayıs 2017 tarihleri arasında 3 gün süreyle İstanbul'da gerçekleştirildi. Buluşmaya 29 ilden, 83 Kadın Kooperatifinden 154 temsilci katıldı. (Katılan kooperatiflerin listesi ve toplantının programı ektedir)

Buluşmanın amacı, Kadın Emeği Değerlendirme Vakfı desteğiyle, kadın kooperatifleriyle yapılan görüşmeler ve hazırlık toplantıları doğrultusunda, Türkiye'nin her yanından Kadın Kooperatiflerinin bir araya gelerek, kalkınma alanındaki vizyonlarını, dönüştürücü liderliklerini ve seslerini güçlendirmeleri ve SIMURG Kadın Kooperatifleri Birliği çatısı altında ortak stratejilerini belirlemeleri olarak belirlenmiştir.

Toplantının özeti: Türkiye'nin dört bir yanından gelen kadın kooperatifleri, küresel sorunlara yerel çözümleri ele alarak, kalkınmaya yaptıkları katkıları tartıştılar. Ekonomide kadın kooperatifleri için katılım alanları ve yeni iş alanlarını tanıyarak, kendi işlerini geliştirmeleri için fikirler edindiler. Kadın kooperatifleri için yasal düzenlemeleri de tartışarak, çözüm önerileri getirdiler. Türkiye'deki kooperatif ekosistemini farklı başlıklar altında ele alıp tartıştılar. Kamu, özel sektör ve uluslararası kurumlarla bir araya gelerek bu kurumların kadın kooperatiflerini nasıl desteklediğini ve desteklemek istediklerini öğrendiler. 3 gün boyunca gerçekleşen tartışmaların neticesinde Simurg Kadın Kooperatifleri Birliği olarak kooperatifler stratejik önceliklerini göz önüne alarak Birlik'in eylem planını çıkardılar.

Açılış ve Program

Sunumu Melda Onur tarafından yapılan güne daha önceki Kadın Kooperatifleri Buluşmalarından görüntülerle başlandı. Ardından açılış konuşmalarına geçildi.

Argan Yağı Fas Coğrafi İşaret Derneği Başkanı Fatima Amehri, Fas'ta argan yapı üretimi yapan kadın kooperatifiyle ilgili sunumunu yaptı. Sunumunda bu üretimin geleneksel yöntemlerle sürdüğünü ama tüm dünyaya satış yaptıklarını, bu çalışmanın ekonomik, çevresel ve toplumsal üç yönünün olduğunu, kadınların bu üretim esnasında bir arada olup sosyalleştiklerini vurguladı.

KEDV'den Şengül Akçar selamlama konuşmasında kadınların kooperatif hareketindeki rollerine değinerek sosyal kooperatiflerin neredeyse %80-90'ının kadın kooperatifi olduğunu belirtti. Konuşmasına kadın kooperatiflerinin bazı konularda görünürlüğünü arttırması, dönüştürücü liderliklerini arttırabilmek için sürdürülebilirlik meselesine, özellikle yönetimimizi nasıl şeffaflaştırabiliriz, güçlerimizi nasıl birleştirebiliriz, gibi konulara yeni bir ivme kazandırmamız gerektiğini söyleyerek devam etti.

Simurg Kadın Kooperatifleri Birliği adına konuşan Gültan Bingöl, eskiden kooperatif dendiğinde insanların çekindiğini, ancak şimdi kadın kooperatiflerinin bu bakışı değiştirdiklerini söyleyerek katılımcıları selamladı.

Ardından, Huairou Commission'dan Jan Peterson, Sandy Schilen ve Sri Husnaini Sofjan, Oxfam International'dan Winnie Byanyima, WLP'den Mahnaz Afkhami, ILO'dan Simel Eşim, SSP'den Prema Gopalan, hazırladıkları video mesajlarda, Türkiye'deki kadın kooperatifleri hareketini heyecanla izlediklerini vurgulayarak, kadın kooperatiflerine selamlarını gönderdiler.

Küresel sorunlara genel bir bakış açısı sunmak, yol haritası olarak kabul edilen küresel çerçeve dokümanlar ve bunlarda yer alan hedeflere ulaşılmasında yerel örgütlenmelerin rolünü ortaya koymak üzere “Küresel sorunlar, yerel çözümler” başlıklı panel ve forum gerçekleştirildi.

Panelin moderatörlüğünü yapan gazeteci Meliha Okur, giriş konuşmasında Türkiye’deki en önemli sorunlardan birinin, kadın yoksulluğu ve beraberinde çocuk yoksulluğu olduğunun altını çizdi. Kadın kooperatiflerinin; erkeklerin tarumar ettiği kooperatif hareketini, küçük aile işletmeciliği yoluyla, Türkiye’yi kooperatiflerle barıştıracak yapılar olduklarını söyledi.

BM Mukim Koordinatörlük Ofisi Toplumsal Cinsiyet Uzmanı Zeliha Ünaldı konuşmasında kalkınma ve insani yardımda toplumsal cinsiyet ve küresel çerçeveye değindi. Bu anlamda, 2030’a kadar Türkiye’nin de aralarında olduğu 193 devletin imzaladığı Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin gerçekleştirilmesinde, Paris İklim Anlaşması, Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi, Yeni Kentsel Gündem’in uygulanmasında kadınların nasıl yer alabileceğini ve bu çerçeve anlaşmaların kadınlara nasıl görev ve sorumluluklar yüklediğini anlattı.

Good4Trust kurucusu Dr. Uygur Özemesi küresel sorunlara yerel çözümlere çevre bakış açısıyla yaklaşım tüketim ekonomisi dışında üretim ekonomisinin yaratılması gerektiğini ve doğaya ve insana zarar vermeyen üreticiler olarak kadın kooperatiflerinin desteklenmesi gerektiğini belirtti.

Boğaziçi Üniversitesi’nden Prof. Dr. Fikret Adaman konuşmasında küresel ekonomi, dayanışma ekonomisi, kooperatiflerin ve yerel girişimlerin küresel ekonomideki önemine değindi. Ayrıca uluslararası anlaşmaların önemini vurgulayarak iklim değişikliğinde acil önlemler alınması gerektiğinin de altını çizdi. Konuşmasını, Türkiye’deki kadın kooperatiflerinin dünyadaki ve Türkiye’deki diğer yerel örgütlenme örneklerinden faydalanması gerektiğini ve kendilerinin de kadın kooperatiflerini her türlü desteklemeye hazır olduğunu belirterek bitirdi.

Tartışma – soru - cevap

Kooperatifler aşağıdaki konuları tartışmaya açarak konuşmacıların desteğini istedi:

- Kırsaldaki kadınların kalkınabilmeleri için kooperatifler organik tarımla uğraşiyor. Kadınların emeklerinin duyurulması gerekiyor.
 - Good4trust gibi platformlar kadın kooperatiflerinin ürün satışı yapabileceği, kendilerini anlatabileceği yerler olabilir.
- Piyasayı bilmiyoruz, nereden sermaye bulabiliriz?
 - Yurtdışı örneklerine, bankalara bakılabilir. Kısa vadede ise akademinin gönüllü olarak danışmanlık yapmasını sağlayabiliriz. Kitle fonlama, ücretsiz danışmanlık gibi yöntemler denenebilir.
- Kaynak bulma ve ürün satışı konusunda sorunlar yaşıyoruz.
 - Kaynak bulmada yurtdışı örnekleri var. Daha enformel yapılarla, yerel kaynak bulunmuş ya da kooperatifçilikte uzmanlaşmış bankaların kurulması söz konusu olmuş. Uzmanlık ihtiyacı çok. Burada, yerel akademilerle bağlantı kurun, onları sürece dahil edin, yanınıza alın. Başka bu alanda çalışanların deneyimlerini öğrenin.
 - Birleşmiş Milletler’in kadının güçlenmesi prensipleri var. Doğaya saygı ve toplumsal cinsiyet eşitliği çok önemli bir yer tutuyor. 264 firma bu prensipleri imzaladı. Bu firmaların taahhüt ettikleri içerisinde tedarik zinciri içerisinde toplumsal cinsiyetin gözetilmesi var. Sizler de bu kartı oynayarak bu firmalarla iletişime geçebilirsiniz.

- Fatima Amehri: Kooperatiflerin krediler ve bankalar hakkındaki sorunlarını duyuyorum, benzer sorunları 3 yıl önce biz de yaşadık. Bazı çözümler geliştirdik. Bunlardan ilki kooperatifler için bir fon oluşturmak oldu. Fas Sosyal Ajansı tarafından kooperatiflere kredi sağlanıyor. Fona katılan kooperatifler 1 yıl boyunca 100 euro fonu kullanıp sonrasında geri ödüyor. Bu fon tüm kooperatiflere yetmiyordu ve bakanlık farklı bir yol buldu, tarım bankası ile kredi anlaşması imzaladı. Tarım bankası sadece kooperatiflere hizmet veren özellikle tarımla ilgili, küçük işletmeler için bir banka. Devlet tarafından destekleniyor. Mülkü olmayan kooperatiflerin bankalara gösterebilecekleri bir teminat olmuyor. Biz de %8 faizle geri ödüyoruz. Fas'taki bu model çok işe yaradı.
- Tek tek kooperatiflere destek vermek mümkün değil ama birliğe destek verebiliriz. Kooperatiflerin sorunlarını çözmek için uzman ve akademisyenlerden oluşan bir destek havuzu oluşturulabilir.

Ekonomide kadın kooperatifleri için katılım alanları, iş modelleri ve yeni fırsatlar

Kadın Kooperatiflerinin ekonomik kalkınmadaki rolünü değerlendirmek, alternatif iş modelleri ve gelişen sektörlerde yeni fırsatları tartışmak üzere Zarakol İletişim'den Necla Zarakol'un moderatörlüğünde bir panel ve forum gerçekleştirildi. Sonuçlar aşağıda özetlenmektedir.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nden Prof. Dr. Aylin Çiğdem Köne, dünya ekonomisi ve alternatif iş modelleri üzerine sunumunu gerçekleştirdi. Dünyanın hem ekonomik hem de demografik anlamda değiştiğine ve bu değişen dünyada kooperatiflerin sosyal ekonomi alanında alternative iş modelleri geliştirdiklerini ve kooperatifleşmenin giderek yaygınlaştığını belirtti. Ayrıca kooperatif hareketinin güçlenmesinde devletlere de önemli roller düştüğünü ve düzenleyici yasal çerçeveler, uygun finansal araçlar ve araçlar, eğitim ve öğretim, veri ve bilgi üretimi gibi konularda talepte bulunulması gerektiğinin altını çizdi. Konuşmasında kooperatiflerden iş modeli örneklerine de değindi.

Kooperatiflerden iş modeli örnekleri

- **Bakım kooperatifleri:** Dünyada gelişen yeni sektörler bakıldığında toplumun gereksinimleri önemli. Avrupa ve Kuzey Amerika yaşlanıyor, yaşlanan nüfusun ihtiyaçlarının giderilmesi için bakım kooperatifleri kuruluyor. Sadece yaşlılar değil, ev işleri vb. gibi geniş yelpazede çalışıyorlar. İngiltere, Guatemala vb. başarılı örnekler söz konusu. Bunlardan birkaç örnek:
 - Newyork'ta Homecare Assosiation 1985'de kurulmuş. Her 1 dolarlık gelirin %85'i kooperatif ortaklarına gidiyor. Kooperatif ile çalışmasaydılar 65 cent alacaklardı. Bu model eşitsizliği gidermek için önemli rol oynuyor. 1 numaralı hedef yoksulluğun ortadan kaldırılması. Bu model bu yüzden önemli. Yaratılan gelirin yüzde 85 i çalışana aktarılıyor.
 - Up and Go: Köpek gezdirmek gibi hizmetler sağlıyorlar.
 - Başka örnek Güney Kore'den geliyor. Başkent Seule çok yakın bir kasaba. Orada yaşayan tüm insanlar kooperatif oluşturmuşlar. Okul, çocuk bakım evi, herşey o topluluk içinde sağlanıyor. Bu örnek çok paydaşlı bir kooperatif. Sadece ortaklar çalışanlar değil, yerel yönetimler var. Yerel yönetim de işin içinde. Bu toplulukla 20 kooperatif işletmesi var. Yaşlı bakım, okul programları, toplumsal hayatın devam etmesi için gereken her şeyi belirlemişler ve buna yönelik çalışmışlar.
- **Platform kooperatifleri:** güvencesiz yarı zamanlı, kısa süreli işlere dayalı gig ekonomisine karşı gelişen kooperatifçilik. Parça başı işler yapan insanlar, yüksek becerili emekler ve sömürüden kurtaramıyor insanlar kendilerini. Bu kesimler kooperatif altında örgütleniyor, geçimlerini buradan sağlıyor dijital platform oluşturuyorlar.
 - MiData: Sağlık verisi kooperatifi. Ortaklar tıbbi kayıtlarını güvenceli ortamda tutuyorlar.

-Nurses Can: İşçi kooperatifi. Fakat interneti kullanıyor, online servisleri kullanıyor. Kooperatifin kuruluşuna sendikanın destek vermesi ekleniyor. Teknoloji ve sendikanın kullanılması ilginçleştiriyor bu modeli. Kooperatifler çalışan ancak kayıt altında olmayan, enformel çalışanları kayıtlı çalışana dönüştürüyor.

-Arjantin’de çöp toplayıcılar kooperatif kurmuşlar. Görmezden gelinmek, toplum dışına itilmek karşısında kooperatifleşmişler. 3400 ortaklı. Uzak mesafelerden eve dönerken otobüs tahsis etmiş kooperatif. Topladıkları malzemeleri istediklerine satabilirler ama isterlerse kooperatife satabilirler. Kooperatif geri dönüşüm de yapıyor. Hem topluma hem çevreye katkı sağlanmış oluyor. Çoğu çalışan kadın ve yönetici konumuna gelmiş bu kadınlar, sosyal ağların parçası olup kolektif bilincin parçası oluyorlar.

Bilgi Üniversitesi’nden Doç. Dr. Gökçe Dervişoğlu Okandan, konuşmasında yaratıcı ekonomiye değinerek kadın kooperatiflerine farklı örnekler sundu. Sunumunda, özgün yerel hatta unutulmaya yüz tutmuş kültürlerle bağlantılı girişimlerin başarılı olduğuna, ticarete inovasyonla özgün içerik geliştirilmesi gerektiğine ve paydaşların belirlenmesinin önemine değindi.

Yaratıcı girişimcilik ve kadın liderlik eğitimleri/programları:

- Çeşitli yaratıcı girişimcilik eğitimleri, kadın ve liderlik programları WPW women of the world programı’na bakılabilir.
- Diğer örnekler ise dayanışma ekonomisinde imece, medium hikayeler, Türkiye Sosyal İnovasyon Haritası ve İmece youtube kanalıdır.

Daha önce kadın sağlığı politikaları üzerine kalkınma programlarında Birleşmiş Milletler’de çalışan Nuriye Ortaylı, Türkiye’de Yaşlılar başlıklı sunumuyla kadın kooperatiflerine bakım ekonomisindeki fırsatlar hakkında fikir vermek üzere sunumunu yaptı. Sunumunda Türkiye’nin sosyal ve demografik değişim geçirdiğine ve bununla birlikte ihtiyaçların da değiştiğini vurguladı. Yaşlı bakımı konusunda farklı destek türleri olduğunun da altını çizdi. Yaşlı bakımı için eğitim gerekiyor ve bu kurslar belediye, dernekler gibi kurumlar tarafından veriliyor.

Destek türleri I:	Destek türleri II	Destek türleri III
<ul style="list-style-type: none"> • Düzenli aralıklarla evde yoklamak, sohbet etmek • Alışverişe, doktora, eczaneye vb. gitmesine yardım etmek. • Yürüyüşe çıkarmak, sosyal aktiviteye teşvik etmek, eşlik etmek • Sosyal fiziksel aktivite düzenlemek, ev işlerine yardım etmek • Telefon etmesine vb. yardım etmek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sohbet etmek • Alışveriş yapmak • Evin düzenini sağlamak, temizlemek • Doktora hastaneye eşlik etmek, tedavisi hakkında bilgi almak, uygulamasını sağlamak • Uygun olan fiziksel ve sosyal aktiviteler yapmasını sağlamak • Berber, kuaför gibi öz bakım konularında yardımcı olmak 	<ul style="list-style-type: none"> • Bütün gün yanında olmak • Sohbet • Yemek yemesine yardımcı olmak • Vücut temizliğine yardımcı olmak • Uygun olan fiziksel ve sosyal aktivite yapmasını sağlamak • Ortam temizliğini yapmak • Alışverişi sağlamak, yemek yapmak

Danimarka’da yenilenebilir enerji alanında çalışan Nordic Folkecenter for Renewable Enerji kurumundan Kardelen Afroditi Adsal, “Yenilenebilir Enerji Kooperatiflerinde Kadınlar” başlıklı sunumunda yenilenebilir enerji konusunda kooperatifçilik hareketinden bahsetti. Yenilenebilir enerji, yörenin ihtiyacına göre kurulursa yerelde ekonomik ve sosyal kalkınmaya destek olmaktadır. Türkiye’de 20 civarında enerji kooperatifi olduğuna ve Avrupa’da yönetimde ve uygulamada toplumsal cinsiyet eşitliğine dikkat edildiğine değindi. Kadın kooperatiflerinin el emeğinin önemli olduğuna ancak kadınların teknik kısımlarda da yer aldığını ve Türkiye’de de bunun örneklerinin görülebileceğinin mümkün olduğunu vurguladı.

Dünyadan örnekler:

- Danimarka'da bir kasaba örneği var. Büyük bir kısmı yaşlı nüfus ve petrol fiyatları çok yüksek ve buldukları alan bir orman kenarında. Kasaba halkı belediyeye anlaşma yaptı. Ormandaki atıkları toplayıp yakarak elektrik üretelim, kasabamızı güzelleştirelim dediler. Bu yolla geçen yıl 4 milyar Euro kar ettiler.
- Enerji kooperatiflerinin diğer ekonomik kollara etkisi: Hvide Sande, deniz kenarında bir kasaba. Gençler yazın geliyor kışın gidiyorlar. Karavanlarıyla gelip, marketten alışveriş yapıp, geri dönüyorlar. Turizm olarak katkıları yok, nüfus azalıyor. Belediye konseyi bu konuya el atıyor. Hesaplamalar sonucunda 3 tane 3 megavatlık rüzgâr tribünleri alabiliriz diyorlar. Buradan gelen gelirle otel, liman, balık restoranı yapıyor ve turistleri tutuyorlar. Kasabanın yüzde 30 enerjisini bu gelirle karşılıyorlar.

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı Başkanı Yavuz Tekelioğlu, coğrafi işaret ve yöresel ürünler uygulamasını anlattığı sunumunda, bu ürünlerin üretiminde kadın kooperatiflerinin önemini vurguladı. Kooperatiflere, bölgelerindeki yerel ürünlerin tescillerini almaları için çağrıda bulundu. Coğrafi işaret alınınca ürünlerde hile yapılmasının önlendiğini ve ürün satışlarının arttığını vurguladı.

Konuşmaların detaylarına ekten ulaşabilirsiniz. (EK-2)

Türkiye'deki Kadın Kooperatifleri ve Yasal Düzenlemeler

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Dış İlişkiler Daire Başkanı İsmail Hak, Türkiye'deki kadın kooperatifleri ve yasal düzenlemeler üzerine konuştu ve konuşmasının ardından katılımcıların sorularını yanıtladı. Konuşmasında Türkiye'de kadınların işgücüne katılımının arttığını ancak kadınların ekonomide daha fazla yer alması gerektiğini vurgulayarak istihdam ve yoksullukla mücadele noktasında özellikle ekonomik yönden güçsüz kişilerin oluşturduğu kadın kooperatiflerinin bu açıdan giderek önem kazandığını belirtti.

İsmail Hak konuşmasında 2012-2016 yılları arasında uygulanan Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı'nın (TÜKOSEP) kooperatifçilik politikalarının kararlaştırıldığı bir yol haritası olduğunu ve TÜKOSEP'in 3.7 numaralı «Kadınlarımızın girişimcilik kabiliyetlerinin artırılması ve ekonomide bir aktör olarak yer almalarının sağlanması için kooperatifler çatısı altında örgütlenmeleri yönünde çalışmalarda bulunulacaktır» eylemine yer verildiğini belirtti.

Bakanlığın kadın kooperatiflerine yönelik yürüttüğü çalışmalara da değinen Hak, sunumunun ardından soruları yanıtladı.

Konuşmanın sunumu ektedir. (EK-3)

Soru-Cevap:

Soru 1: Kooperatiflerin ihtiyaçlarını tespit için nasıl bir çalışma var?

Cevap: 2012-2016 yılında eylem planı vardı. Şimdi yeni bir eylem planı hazırlanıyor. Olgunlaştırdığımız zaman sektör temsilcilerimizi çağırıyoruz. Kooperatif kurulunda pek çok sorun olabiliyor, hatalar yapılabiliyor. Denetim esnasında işin içine girip yol göstermeye çalışıyoruz.

Soru 2: Satış yapmasak da her ay para ödemek zorundayız. Belirli bir ciroya kadar vergi muafiyeti sağlanabilir mi?

Soru 3: Muhasebecilerin kooperatif konusunda eğitilmesi lazım. Bu konuda çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

Cevap: Eğitici eğitimleri planlıyoruz. Pazarlama, girişim, muhasebe eğitimleri vereceğiz. Bu eğitimleri tamamladıktan sonra sahaya ineceğiz, sizlere ulaşacağız. Uzman arkadaşların sayısı 40 civarında. Belirli bir program dâhilinde sizlere geleceğiz.

Soru 4: Ortaklarımız üretimde bulunuyor, gün üzerinde sigorta oluyor. Hem SGK hem ortak olamaz diyen var hem başka cevap alıyoruz. Sigorta yapmasak ceza öde deniyor. Büyüyemiyor ve ödeyemiyoruz.

Cevap: Bu konuları Bakanlık içerisinde konuşuyoruz. Yasal düzenlemeler çok kolay olmuyor. Genel Müdürümüz kooperatiflere önem veriyor bu konu üzerinde çalışıyoruz.

Soru 5: 2-3 ay önce AB ve İzka toplantısı oldu. Bakanlığınızdan temsilci geldi. Kooperatiflerdeki ortakların sigorta olamayacağını söyledi. Denetlemeye geliyorlar sigortalı çalıştırmak zorundayım, böyle yapmayın ceza yiyoruz. Koordinasyon toplantısı yaptık, il temsilcinize soruyu yönelttim, il temsilcisi öyle bir şey yok dedi. Tekrar bakanlığa mail attım. Bakanlıktan gelen çalışma bakanlığı sgk tespit ederse ceza yersiniz diyor. Buna bir açıklık getirin.

Cevap: Kooperatiflerde yönetim kuruluyla kooperatif arasında vekalet ilişkisi var. Yönetim kendini sigortalayamıyor. Hem huzur hakkı alıp hem sigorta yapılamaz. Faiziyle geri alınmasını talep ettik sigortanın. Ortakların sigortalı olması aykırılık taşıyor.

Soru 6: İşverenler sigortalı olamaz diyor kanun maddesi. Çalışan ortağı sigortadan ayıramam ayıramam da ama ortak hissedar, işveren aynı zamanda ne yapmalıyız?

Cevap: ortak hem de işveren gibi görünüyor, esnaf gibi değerlendirebilirsiniz, sigortasını yatırmanızın sakıncası yok. İş kazası olabilir atölyede.

Soru ve cevapların ardından Genel Müdürlüğe sunulmak üzere soru listesi hazırlanması ve sunulması kararı alındı.

Türkiye’de Kadın Kooperatifleri ve Kalkınma

Bu atölye çalışmasının amacı aşağıdaki başlıkların, çalışma alanları, faaliyetleri, planları ve vizyonları çerçevesinde Türkiye’deki kadın kooperatifleri tarafından doldurulmasıdır:

- Türkiye’deki Kadın Kooperatifleri Yoksulluk,
- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği,
- Sürdürülebilir Şehir ve Yaşam Alanları,
- Çevre-İklim Değişikliği ve Kadınlar için Sürdürülebilir İşler konusunda Neler Yapıyor?
- Neler Yapmak İstiyor?

Kısaca, kadın kooperatifleri mesleki ve beceri kursları, eğitimler düzenlemek, bakım hizmetleri sunmak, erken çocukluk eğitimleri ve çocuk bakım hizmetleri sunmak, kadına karşı şiddeti önleme çalışmaları yürütmek, yerel değerleri öne çıkaran, çevre dostu üretim yapmak, kadınların ve ailelerin bir araya gelebileceği ortak alanlar oluşturmak, yerel yönetim işbirlikleriyle mahalle sorunlarına ve ihtiyaçlarına çözümler üretmek, afete hazırlık ve afetle mücadele çalışmaları yapmak gibi birçok faaliyetle sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaktadır.

Tüm bu faaliyetlerinin ötesinde, kadın kooperatiflerinin daha çok kadına erişerek sürdürülebilir iş modelleri geliştirmek, üretim yelpazesini geliştirmek, tarımsal kalkınmayı geliştirmek, kadınların karar

alma mekanizmalarında temsilini artırmak, çevre dostu üretimi ve tüketimi desteklemek, adil ticaret uygulamak, şehirlerde ve mahallelerdeki sorunların çözümüyle yaşam kalitesini artırmak, küresel sorunlar hakkında yerelde farkındalık yaratmak ve harekete geçmek, kapsayıcı politikalar için savunuculuk ve lobi faaliyetleri yürütmek, katma değerli ve marka ürünler üretmek, farklı satış kanallarıyla daha çok kişiye ulaşmak gibi hedefleri vardır.

Atölye çalışmalarının sonuçlarının detaylarını ekte bulabilirsiniz. (EK-4)

8 Mayıs 2018
Kadın Kooperatifleri ve Dayanışma Ağları - Ekosistem

Kadın Kooperatiflerinin güçlenebilmesini sağlayacak bir ekosistem, hem kadın kooperatiflerinin kendi aralarındaki ağı güçlü olduğu hem de destek verebilecek diğer kurum/kuruluşlarla etkileşim içinde olabildikleri bir ortamın sağlanabilmesi anlamına gelir. Buluşmada, kadın kooperatifleri için ekosistemin durumunu değerlendirmek, bunu nasıl güçlendirebileceğimizi ve aramızdaki ağları nasıl derinleştirebileceğimizi tartışmak önemli gündem maddelerinden biriydi.

Konuyu tartışmaya, dünyadaki durumu ve ekosistemin bileşenlerini anlamak için Sosyal Ekonomi Platformu kurucusu Mutlu Şencan, “Kadın Kooperatifçiliği Gelişmesinde Ekosistem Yaklaşımının Önemi” başlıklı sunumu ile başladı.

Mutlu Şencan, sunumunda kooperatiflerin piyasada rekabet edebilen kârlı işletmeler olabilmeleri için kooperatif ağları şeklinde örgütlenmelerinin önemini vurguladı, İspanya (Mondragon), İtalya (Emilia Romagna), İskoçya’daki dayanışma ağları ve işleyiş prensipleri ile ilgili örnekler verdi. Dayanışma ağlarının; temelde yer alan üretim ve işletme kooperatiflerini eğitim, mevzuat, finans, ar-ge gibi konularda destekleyen yapılarla güçlendirildiğini anlattı. Bunu gerçekleştirebilmek için de kooperatifler arasındaki dayanışma kültürünün güçlendirilmesine, dayanışma ilkelerinin belirlenmesine ve yönetişimin nasıl sağlanacağına netleştirilmesine ihtiyaç olduğunu vurguladı. Ekosistem açısından vurguladığı diğer önemli konular ise, kooperatiflerdeki insan kaynağının güçlenmesi, başarı kriterleri üzerinden kooperatiflerde performans değerlendirmesi yapılması, kooperatiflerle yerel ve ulusal paydaşlar arasındaki etkileşimin artmasıydı. Kadın kooperatiflerinin sosyal değişim ve kalkınma için tabandan başlattığı harekete, yukarıdan sosyal politika ve yasal düzenlemeler ile uyumluluğunu sağlayacak bir cevap gelmesinin önemine değindi.

Atölye Çalışmaları: Kadın Kooperatifleri gözyle Türkiye’deki ekosistemin değerlendirilmesi

Kadın kooperatifleri arası dayanışma ve destek yapılarını değerlendirmek, bu yapılar için hedefler, işleyiş ilkeleri ve yöntemler/araçlar oluşturmak amacıyla kadın kooperatifleri 7 farklı atölye çalışma grubuna ayrılarak aşağıda sonuçları özetlenen tartışmaları yürüttüler:

1. Kadın Kooperatifleri olarak çalışmalarımızın etkisini nasıl izler ve değerlendiririz?

Grup moderatörleri: Gökçe Dervişoğlu Okandan, Ayfer Baykal

Amacı: Kadın Kooperatifleri için performans göstergeleri oluşturmak, bu göstergeler doğrultusunda izleme ve değerlendirme yapmak için ortak (iç ve dış) izleme/değerlendirme yöntemleri belirlemek.

Değerlendirme, hedef koyduğumuz şeylerde nerede olduğumuzu, nasıl ilerlediğimizi ve bu konuda neler yapacağımızı görmek için zaman ayırmak anlamına gelir. Değerlendirme, yaptığımız işi ve bu çalışmayı yönlendiren ve besleyen ilkeleri, uygulamaları ve süreçleri inceleme fırsatı sunar.

Atölye çalışmasında “İyi işleyen bir kooperatif nasıldır, özellikleri nelerdir? Kooperatifin başarılı olduğunu nereden, nasıl anlarız?” sorusunu tartıştık ve bir kooperatifin iyi işleyip işlemediğini ölçmek için kriterler oluşturduk. Sadece kendi kendimizi değerlendirmenin yeterli olmayacağını, “dışarıdan” bir değerlendirmenin de yararlı olacağını konuştuk. Kendi kooperatiflerimizin durumunu değerlendirmek için neler yapabileceğimizi, bu konuda birbirimizi nasıl destekleyebileceğimizi tartıştık. Çıkan sonuçlar aşağıda özetlenmektedir:

Kooperatiflerin performansını ölçmek için kullanılacak göstergeler

Yönetim: <ul style="list-style-type: none">• Uzun vadeli, vizyon sahibi, planını yapmış• Ortakların kapasitesini güçlendirebilen• Ortakların ve yönetimdekilerin becerilerini etkin ve planlı bir şekilde kullanabilen• Lider ve vizyon sahibi ortaklar• Yönetim kadrosunun yüksek motivasyonu ve özverili olması• Demokratik katılım, şeffaflık gibi ilkeleri olan• Uzun süre ayakta kalabilen• Ortak Sayısı	İş: <ul style="list-style-type: none">• Ürün bazında sürdürülebilir, standardize olmuş ürün• Ürün kalitesi• Marka değeri yaratmak• Satış cirosu• Pazar ağı (varsa)• Pazar araştırması ve planlama yapabilen• Ürün kalitesi, hammadde kalitesi• Finansal sürdürülebilirlik
Sosyal Etki: <ul style="list-style-type: none">• Etkisi yüksek projeler üretebilen• Kadınların katılımını kolaylaştıran mekân ve faaliyetler• Toplumdan lider kadınlar çıkartabilen• Farklılıklara saygılı, ötekileştirmeyen• Toplumsal değerlere duyarlı• Yerel değerleri koruyan ve paylaşan• Toplumsal cinsiyet eşitliği savunuculuğu• Dayanışma ortamı yaratabilen• Rol model olan, paylaşımcı• Sorgulayıcı olmak• Ne başarıları ne de başarısızlıkları abartmak	Paydaşlar: <ul style="list-style-type: none">• Paydaşlar nezdinde iyi tanınmak• Hakla ilişkileri, tanıtımı iyi mi?• Üniversiteler ve benzeri kurumlarla işbirlikleri kurabilen• Kadınlar ve yerel aktörlerle ağ kurabilen• Kooperatifin iyi temsili (güler yüzlü, sıcak) Planlama: <ul style="list-style-type: none">• Kooperatifin yerel ve bölgesel stratejilere katılması• Fonlara ve kaynaklara erişebilen, bunları iyi kullanabilen• Kooperatifimiz için stratejik plan hazırlamak

Nasıl izliyoruz ve değerlendiriyoruz? Neler yapabiliriz?

<ul style="list-style-type: none">• Aylık raporlar ve ortaklarla toplantılar• Ortakların erişimine açık raporlar• Rotasyon ve iş bölümü, planlama• Kalite kontrol ekibi• Muhasebe, finansal raporlar, izleme• Belediyeden izleme, kooperatif içerisinde sorumlular• Kadın Kooperatifleri için kolektif izleme/değerlendirme süreçleri için bir komite oluşturmak	<ul style="list-style-type: none">• Web sitesi, sosyal medya hesapları• Arşiv, kurumsal hafıza• Stratejik plan ve sürekli takip• Ortak izleme• Nereye bakacağız, göstergeler listesi oluşturmak• Uzman ekipler ve gönüllülerle iç denetim• Eğitim
--	---

2. Kurumsal yönetim: Kadın Kooperatiflerini nasıl yönetiyoruz?

Grup Moderatörleri: Pınar Öncel, Düriye Kayserlioğlu

Amacı: Kadın Kooperatifleri için yönetim ilkelerini ve uygulama biçimlerini gözden geçirmek, yeni uygulama biçimleri geliştirmek, ortak çalışmalarını planlamak.

Atölye çalışmasında öncelikle kadın kooperatifleri için yönetim ilkelerini tartıştık, bu ilkeleri ne kadar hayata geçirebildiğimizi değerlendirdik. Meşruiyetimizi nereden alıyoruz? Kadınları, yoksulları, vb temsil etme potansiyelimiz var mı? Kime karşı hesap veriyoruz? Kime karşı sorumlu hissediyoruz? Kooperatifimizde fikirler, görüşler nasıl oluşturuluyor, vb gibi soruları tartıştık ve anladık ki bu konularda kendimizi geliştirmeye ihtiyacımız var. Çıkan sonuçlar aşağıda özetlenmektedir:

Yönetişim İlkeleri:

- **Meşruiyet:** Meşruiyet, yerel kadın örgütleri için, içinde yaşadığı toplumun ihtiyaç ve önceliklerini anlaması, yaklaşım ve programlarının toplumda etki yaratması ve bu doğrultuda birlikte çalıştığı grupları temsil gücü olması anlamına gelir.
- **Hesap verebilirlik ve Şeffaflık** - Hesap verebilirlik ilkesi, eşitlik ve katılım arayışımızda birlikte çalıştığımız ve hizmet sunduğumuz kadınlara karşı kendimizi sorumlu tuttuğumuz anlamına gelir.
- **Danışma** - Danışma ilkesi, kadınların eşitliğini ilerletmek için stratejiler ve eylemler geliştirmek üzere işbirliği içinde çalışmak, rehberlik yapmak ve bilgi paylaşmak anlamına gelir.
- **Çeşitlilik, Eşitlik ve Kapsayıcılık** - Çeşitlilik ilkesi, yaş, ırk, kültür, yetenek, cinsellik, coğrafya, din, siyaset, sınıf, eğitim ve imaja dayalı olanlar da dahil olmak üzere bireysel ve kolektif farklılıklarımıza kadın olarak saygı duyduğumuz, kabul ettiğimiz ve kutladığımız anlamına gelir. Yerel kadın örgütleri olarak kadınları, yoksulları ve diğer dışlanmış grupları dahil etmek için politikalara, programlara, uygulamalara, hizmetlere ve yasalara bir analiz uyguluyoruz. Kaynaştırmanın önündeki engelleri ortadan kaldırmak için eşitlik uygulamalarını savunuyoruz ve katılımın eşitliğe yol açtığını kabul ediyoruz.
- **Sevinç ve Kutlama** - Neşe ve kutlama ilkesi, neşeyi paylaşarak ve kadın merkezli ilkeler, uygulamalar ve süreçlere olan bağlılığımızı kutlayarak birbirimizi ve çalışmamızı onurlandırmamız anlamına gelir.
- **Liderlik ve Güç paylaşımı:** Liderlik ilkesi, kadınların kendi beceri ve bilgilerini diğerleriyle paylaşmasını ve tüm kadınların kendi liderlik potansiyellerini geliştirmeleri için fırsatlar sağlamayı

ifade eder. Güç paylaşımı ilkesi, paylaşımlı liderlik, karar verme, yetki ve sorumluluk gibi demokratik uygulamalarla dengeli güç ilişkileri yaratmaya kararlı olduğumuz anlamına gelir.

Bu ilkeler için uygulama biçimleri, araç ve yöntemler, öneriler

- Yönetim ve ortaklar birlikte hareket ediyoruz. Ortaklığa ve “BİZ” kimliğine yoğunlaşıyoruz.
- Ortak çıkar esastır. Yaptığımız her şeyde ortak çıkarlarımızı ön plana çıkarırız.
- Tüm ortaklar ile periyodik toplantılar yapıyoruz. Faaliyetleri değerlendirip hesap yapıyoruz
- Aktif 15 kişilik grupla her ay sonu yönetsel analiz tabloları paylaşıyoruz.
- Ortaklar arasından yeni liderler yetiştirmek için vakit ayırıyoruz, eğitimler yapıyoruz.
- Kooperatifin güvenilir olduğunu, yörenin ihtiyaçları için kurulduğunu gösterir işler yapıyoruz
- İhtiyaçlarımızı üretici kadınlardan sağlıyoruz
- Birbirimize danışıyoruz, işi eşit paylaşıyoruz, herkese eşit davranıyoruz, ayda bir çay partisi veriyoruz, adaletli olmaya dikkat ediyoruz.
- Danışma kurulumuz var. Uygulamaya geçmeden önce ortaklardan gelen projeleri değerlendiriyoruz ve seçiyoruz.
- Sevincimizi hep beraber kutluyoruz, üzüntümüzü paylaşıyoruz.
- Eşit işe eşit kazanç, emek paylaşımı ve görev dağılımında yeteneklere göre davranıyoruz ve zorlayıcı olmamayı gözetiyoruz.
- Kooperatifimizde din, siyaset, etnik köken asla sorgulanmaz, sorulmaz. Katılmak ve katkı vermek isteyen her kadına kapımız açıktır.
- Sadece ortaklarımıza değil, ortak olmayan kadınlar için de iş imkânı yaratmaya çalışıyoruz. Araştırıyoruz.
- Herkese fırsat eşitliği sağlıyoruz.
- Her kararı tartışarak artı eksi yönlerine bakarak alıyoruz. Hiçbir fikri önemsiz bulmayız.

Öneriler:

- Kooperatiflerimizdeki yönetim yapısını iyileştirmek için kadın kooperatifleri olarak komite oluşturalım.
- Bu komite ile bir araya gelelim, haberleşelim, bu ilkeleri geliştirelim.
- Uzmanlık desteği alalım ve kendimizi geliştirmek için eğitim planı yapalım.

3. Kooperatifler arası işbirliğinin yönetimi / Simurg

Grup moderatörleri: Ayşe Temiztaş, Gülser Özkan

Amacı: Kadın Kooperatifleri arası işbirliğinin ekosistem içindeki önemini ortaya koymak, haberleşme, iletişim, biraraya gelme yöntemlerini/araçlarını belirlemek, ve kooperatifleri dahil etmek için planlama yapmak.

Kadın Kooperatifleri arasındaki işbirliği ve dayanışma, kooperatiflerimizin güçlenmesini sağlamak için en önemli konulardan biri. Atölye çalışmasında buradan yola çıkarak, neden işbirliği yapmaya ihtiyacımız olduğunu konuştuk, aramızdaki işbirliğini güçlendirmek için neler yapabileceğimizi tartıştık. Simurg Kadın Kooperatifleri Birliğinin, aramızdaki işbirliği için nasıl bir rol üstlenebileceğini, Simurg’a üye ya da ortak olmak için adımların neler olacağını ele aldık. Atölye çalışmasının sonuçları aşağıda özetlenmektedir:

Kadın kooperatifleri neden işbirliğine ihtiyaç duyuyor? Hangi konularda?	İşbirliğimizi nasıl güçlendiririz? Araçlar ve yöntemler
<ul style="list-style-type: none">• Düşünce, duygu anlamında işbirliği değil sadece, sayısal olarak da işbirliği oluşturma	<ul style="list-style-type: none">• Web portalı olmalı / facebook grubu var• Uluslararası ağlara katılmalı

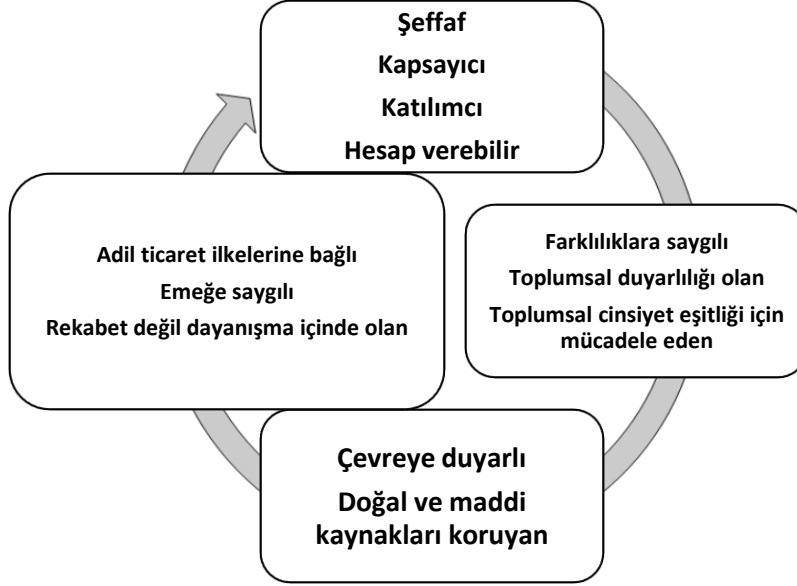
<ul style="list-style-type: none">• Savunuculuk yapmak• İnsan kaynağını çoğaltma / geliştirme<ul style="list-style-type: none">○ Teknik destek○ Yönetim kapasitesi○ Tasarım○ Finans○ İhtiyaç duyulan her konuda uzmanlık• Kadın kooperatifleri olarak biz olmak, örgütlü olmak• Karar mekanizmalarında etkili olmak• İmece / ortak iş yapma geleneğini sürdürmek• Güven duygusu• Bilgi ve deneyim paylaşımı• Pazar ve finans ihtiyacını karşılamak• Ortak bir dil oluşturmak• Kadın kooperatiflerinin görünürlüğünü sağlamak ve etkisini çoğaltmak• Ortak ürün, iş, pazar, alım gerçekleştirme• Daha fazla sayıda ihtiyaç sahibi kadın sayısını temsil etmek• Mevzuatla ilgili güncel bilgi akışını sağlama• Yeni iş fikirleri geliştirme• İç yönetmelikler oluşturma• İyi örnekleri, başarıları yaygınlaştırma• Ortak fuarlar, festivaller düzenleme• Uluslararası bağlantılar kurma	<ul style="list-style-type: none">• İhtiyaca bağlı olarak bölge toplantıları yapılmalı• Fazla sayıda kooperatiflerin olduğu yerde, bölgedeki kooperatiflerin bir araya geldiği koordinasyon toplantıları yapılmalı (İzmir, İstanbul, Akdeniz)• Yeni başlayan kooperatifler için kendi alanlarında çalışan kooperatiflere inceleme gezileri, değişim toplantıları yapma• Merkezi ve bölgesel fuarlarda bir araya gelme• Bilgi akışını sağlamak için yerelde görev alacak somut kişileri tespit etme• Yereldeki insan kaynaklarını, uzmanları ortak havuzda birleştirme• Diğer kooperatif ve kurumlarla ortaklıklar geliştirme• Ortak kampanya• Ortak satış noktaları• Ortak ürün alımı• Kısa filmler, bilgilendirme afişleri, broşürler ve benzeri tanıtım materyalleri oluşturma
--	--

SİMURG KADIN KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ

SİMURG, 2014 yılında, kadın kooperatiflerinin sosyal ve ekonomik etkilerini artırmak üzere kurumsal kapasitelerini iyileştirmek, bu kooperatiflerin ülke ekonomisindeki paylarını artırmak, ortak ihtiyaç ve hedefleri için güç birliği yapmak üzere aralarındaki iletişimi güçlendirmek ve ulusal ve küresel düzeyde benzerleriyle bilgi ve deneyim paylaşım imkânları yaratmak amacıyla kuruldu.

SİMURG Kadın Kooperatifleri Birliği; İlk Adım, Kartal, Bahçelievler, Biga, Karabiga, Balçova ve İpek Yolu Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifleri tarafından kuruldu. SİMURG Kadın Kooperatifleri Birliği'nin sekreteryası, kuruluşuna destek veren Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı (KEDV) tarafından yürütülüyor.

Simurg'un Değer ve İlkeleri Neler Olmalı?

SİMURG KADIN KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ'NE KİMLER KATILABİLİR?

Simurg Kadın Kooperatifleri Birliği, Türkiye'de kurulmuş, ortakları kadın olan bütün kadın kooperatifleri, platformları ve girişimlerini için bir dayanışma platformudur. Kooperatifleşmek isteyen kadın grupları ya da yerel düzeyde faaliyet gösteren kadın girişimleri amaç ve ilkeleri paylaşmak koşulu ile SİMURG'un oluşturduğu iletişim ağının bir parçası olabilirler.

Simurg, Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifi ile Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi ünvanını taşıyan kooperatifler için resmi üst birliktir. 30226 Sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan tebliğe göre üst birliğe kayıtlı olmak, bu unvandaki kadın kooperatifleri için genel kurulların birleştirilerek 3 yılda bir yapılması konusunda avantaj sağlamaktadır.

4. İşbirlikleri ve Savunuculuk

Grup moderatörleri: Güneş Yıldırım, İnci Mirzaoğlu

Amacı: Kadın Kooperatifleri için paydaşları tespit etmek, savunuculuk için ilke, strateji ve adımları belirlemek

Atölye çalışmasında öncelikle kimlerle hâlihazırda işbirliği yaptığımızı ve yapmak istediğimizi listeledik. Ardından bu kurum/kuruluşlarla işbirliği yapmak için ilkelerimiz olup olmadığını, kendi ilke ve önceliklerimiz doğrultusunda işbirlikleri kurup kurmadığımızı tartıştık. Taleplerimizi, hangi konularda işbirliği geliştirmeye ve savunuculuk yapmaya ihtiyaç olduğunu belirledik. Etkili bir biçimde savunuculuk yapabilmek için kadın kooperatifleri olarak kendimizi hangi konularda geliştirmeye ihtiyacımız olduğunu tartıştık, bunlar için birlikte çalışmamız gerektiği kararına vardık. Çıkan sonuçlar aşağıda özetlenmektedir:

İşbirliği yaptığımız/yapmak istediğimiz paydaşlar	İşbirliği İlkelerimiz
<ul style="list-style-type: none"> - Belediyeler, Valilik, Kaymakamlık - Bakanlıklar - Tarım İl Müdürlükleri - Ticaret Odası, Halk Eğitim Merkezi - İşkur - Esnaf odaları - Üretici Kadınlar - STK'lar - Medya - Özel sektör, şirketler - Diğer kadın ağları - Üniversiteler - Kalkınma Ajansları - Tedarikçiler - Çeşitli platformlar - Fon kuruluşları - Bankalar - Müşteriler - Çiftçiler 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sağlıklı gıda, kaliteli ürün, kaliteli üretim 2. Çocuk emeği kullanmamak 3. Doğaya çevreye duyarlı 4. Hayvan haklarına saygılı 5. Çalışanın işçinin emeğine saygılı 6. Kültürel mirasa önem veren (coğrafi işaret) 7. Demokratik ve şeffaf olmak 8. Sürdürülebilir kaynakları /kalkınmaya önem vermek 9. Uluslararası kalkınma hedeflerini desteklemek 10. Geri dönüşümlü ürünler üretmek 11. Adil ücret dağılımı 12. Etik ilkeler 13. Gönüllülük, dayanışma 14. Eğitime katkı 15. Kadınların ekonomik olarak desteklenmesini siyasetin üzerinde tutmak 16. Toplumsal cinsiyete duyarlı olmak

Savunuculuk Alanları:	Nelere ihtiyacımız var?
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kuruluş ve genel kurul masraflarının alınmaması ➤ Yer tahsisi ➤ Vergilerin asgariye indirilmesi ➤ Ortakların SGK işleminde esneklik ➤ Sağlık ve sosyal güvenlik primlerin ödenmesi ➤ Temel insan hakları ➤ Kadın Kooperatiflerine özel statü verilmesi ➤ Yerel değerlerin, mirasların korunmasına katkı ➤ Satıcılar ile anlaşmalar (üst ortak kurum) Ürünü Kooperatiften Al – Kamu spotu – Sosyal Medya Kampanya ➤ Yerel tohum kullanımının yapılması ➤ Ürünlerin tanıtımının desteklenmesi 	<ul style="list-style-type: none"> - Planlama - Dayanışma ve Paylaşım - Kooperatifler arası sürdürülebilir işbirliği, bilgi paylaşım ağı - Kooperatifçilik, Kooperatifçilik Bilinci ve Proje Yazma konularında eğitim - Konuya yönelik savunuculuk özelinde bilgi - Benzer kooperatifler arasında komiteler oluşturmak - Vatandaşlık hakları - Biz olma eğitimi - Aktif iletişim ağı (Kadın Kooperatifleri sitesini güncelleme)

5. Araştırma / Geliştirme: Kadın Kooperatifleri için sürdürülebilir işleri nasıl geliştiririz?

<i>Grup moderatörleri: Aylin Çiğdem Köne, Merve Batıkan</i>
<i>Amacı: 1. Gün yapılan tartışmalar ışığında Kadın Kooperatifleri için yeni iş ve faaliyet alanlarını değerlendirmek, bu işleri hayata geçirmek için ihtiyaçlarını tespit etmek, bu ihtiyaçlar için Simurg altında</i>

ortak olarak yürütülebilecek faaliyetleri ve bunlar için kadın kooperatiflerinin nasıl birlikte çalışabileceğini değerlendirmek.

Kadın Kooperatifleri olarak bilgi ve sermaye yetersizliği nedeniyle kırılgan ve küçük ölçekli işlerle başlıyoruz. Bu işlerimizi bazılarımız zaman içinde geliştirme imkânı buluyor, bazılarımız az gelikle işi döndürmeye çabılıyor, bazılarımızsa çareyi kapatmakta buluyor. Ekonomik hayatın kısıyında kalmış kadınların iş hayatına girebilmesi yolunda çok önemli başarılar sağlayan kadın kooperatiflerinin büyüebilmesi için sürdürülebilir, kârlı ve daha büyük ölçekli işler geliştirmeye ihtiyaç var. Bunun içinse iyi bir araştırma geliştirme faaliyetine ihtiyaç var. Atölye çalışmasında, Kadın Kooperatifleri olarak yeni iş fikirleri, yeni faaliyetler oluşturmak için hangi alanlarda araştırma/geliştirme çalışması yapmaya ihtiyaç olduğunu konuştuk, yeni iş alanları oluşturmak için ihtiyaçlarımızı ve bunlar için birlikte neler yapabileceğimizi tartıştık. Çıkan sonuçlar aşağıda özetlenmektedir:

Yeni iş alanları için neyi araştırmalıyız?	Yeni iş alanları için neye ihtiyacımız var?
<ul style="list-style-type: none">• Bölgesel sorunlar ve ihtiyaçların tespiti<ul style="list-style-type: none">○ Güçlü yönlerin, alan, beceri sahibi, yöresel değerlerin araştırılması• Pazardaki talep, üretimin talebe / ihtiyaca yönelik ürüne dönüştürülmesi<ul style="list-style-type: none">○ Uzman, tasarımcı ve eğitim konularında araştırma• Destekleyecek kurumların tespiti, araştırılması<ul style="list-style-type: none">○ Kamudaki yerel ve ulusal kurumlar○ Üniversiteler○ Sivil toplum kuruluşları○ Bireysel destekçiler, gönüllüler• İnsan kaynağı ve finansman araştırması<ul style="list-style-type: none">○ Eleman ve eğitim araştırması○ Global eğilimleri değerlendirerek alanlar belirlemek○ Örneğin yerel turizm araştırılabilir• Dünyadaki iyi örneklerin araştırılması<ul style="list-style-type: none">○ Bakım hizmetleri, yaşlı ve hasta bakımı○ Enerji• Dış pazara girişin araştırılması<ul style="list-style-type: none">○ Uluslararası sertifikalar / kuruluşlar○ Uzmanlar○ İhracat yapma koşulları○ Yerel yönetimlerin satın alma ihtiyaçları	<ul style="list-style-type: none">• Dijitalleşme<ul style="list-style-type: none">○ Dijitalde platform oluşturulmalı○ İletişim ve araştırma○ Bilgi paylaşımı, ağı○ Online eğitim• İç ve dış pazarda satış için<ul style="list-style-type: none">○ İzin, sertifika, kurum üyeliklerinin araştırılması○ Kooperatif fihristi, tanıtıcı materyallerin hazırlanması• Birlikte çalışma grupları oluşturulmalı
	Birlikte nasıl çalışabiliriz? <ul style="list-style-type: none">• Kooperatifin değerlerini benimsemeliyiz<ul style="list-style-type: none">○ “Biz”, “Birlikte yapacağız” yaklaşımı benimsenmeli• Çalışma grupları oluşturulmalı<ul style="list-style-type: none">○ Finansman, fonlama ve diğer destekler○ İletişim, tanıtım, pazarlama ve iletişimi○ Sektörel araştırma grubu• Her bir grup için uzman / akademisyen desteği• Yerel yönetimlerle ilişkiler, ortak çalışma• Girdi temini, satın alma konusunda birlikte çalışılmalı• Üretim için ortak ilkeler belirlenmeli.

6. Eğitim, bilgi ve deneyim paylaşımı

Grup moderatörleri: Sema Kaya, Gökçen Durutaş

Amacı: Meşruiyet açısından, kadın kooperatifleri için ekosistemin önemli bir parçası olan içinde yaşadıkları toplumun güçlendirilmesine yönelik stratejiler geliştirmek, kooperatiflerin, ortakların/birlikte

çalıştığı kadınların ve toplumun güçlendirilmesi için araç ve yöntemler belirlemek, ortak çalışmalarını planlamak.

Atölye çalışmasında Kadın Kooperatifleri olarak eğitim, bilgi/deneyim paylaşımı ve toplumu güçlendirme konusunda yaptığımız çalışmalar, bunların etki ve sonuçlarını değerlendirdik. Bu faaliyetlerimizi daha etkili bir biçimde yürütmek için nelere ihtiyacımız olduğunu tartıştık. Çıkan sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

Toplumdaki hangi ihtiyaçlara cevap veriyoruz?	Toplumdaki ihtiyaçlara nasıl cevap veriyoruz, kazanımlarımız neler?
<ul style="list-style-type: none">• Kadın yoksulluğu• Savunuculuk• Toplumsal cinsiyete duyarlılık• Yerelde kadın sorunlarına farkındalık• Yerele katkı, kadına yönelik farkındalık• Kadın üretimine duyulan güven• Doğal gıda gereksinimini karşılamak• Geleneksel ürünleri yeniden canlandırma• Yok olmaya yüz tutmuş ürünleri ortaya çıkarma• Tarımsal ekonomiyi canlandırma (Urla enginarı)• Ekonomik özgürlük• Çocuklarına harçlık verebilen ev kadınları modeli	<ul style="list-style-type: none">• Yerel yönetimin kadın dayanışmasına bakış açısı değişiyor• Kadın çalışmaları teşvik ediliyor• Aile içinde kadına saygı artıyor• Kadının kişiliği güçleniyor• Kadın sosyal olarak güçleniyor• Çocuklarını biçilmiş rollere göre yetiştirmiyor• Yerelde yaşanan sorunlar için rol alıyor• Bölgede kreşler açılmasını yerel yönetimler destekliyor• Bölgede turizm canlanıyor• Kooperatif adına parklar ağaçlandırılıyor• Okul duvarları çocuklarla boyanıyor• Ulaşım için araç temini sağlanıyor• Taş ocağı için savunuculuk yapılıyor• Deneyim paylaşımı ve işbirliği ziyaretleri gerçekleşiyor• Başka ülke ziyaretleri yapılıyor ve festivallerle bağlantılar kuruluyor• Bilgi aktarımı, sosyal medya, değişim toplantıları, iş fikri geliştirmek için yerinde görme sağlanıyor• Kooperatif iletişim ağıyla ilişki• E-posta ile iletişim ağı oluşturuluyor.

Bu konularda daha etkili çalışmak için neye ihtiyaç var?

- İş planı oluşturma
- Kooperatiflerin hitap ettiği kadınların neye ihtiyacı var araştırması
- Kooperatiflerin ihtiyaç duydukları bilgiler için diğerlerinden bilgi ve destek alınması
- İletişim araçlarına ihtiyaç var
- Simurg içerisinde tüm bunlar için çalışacak bir komitenin oluşturulması

7. Kadın Kooperatifleri için nasıl finansman sağlarız?

Grup moderatörleri: Mutlu Şencan, Mevlude Sarpyalçın

Amacı: Kadın Kooperatifleri ve Simurg için finansman ihtiyaçlarını ve kaynaklarını belirlemek, birlikte yapılabilecek çalışmalarını planlamak.

Atölye çalışmasında öncelikle Kadın Kooperatifleri olarak mevcut finansman kaynaklarımızı değerlendirdik, başka ne tür kaynaklar olabileceğini konuştuk. Ardından da Simurg olarak kadın kooperatifleri için finansal kaynakları geliştirmek, artırmak için neler yapabileceğimizi tartıştık. Tartışmaların sonuçları aşağıda özetlenmektedir:

Finansal Kaynaklar	SİMURG Finansal kaynakları geliştirmek için Ne Yapabilir?
<ul style="list-style-type: none"> - Ürün satışı - Kredi kullanımı İhtiyaç kredisi, mikro kredi vb. - Aidat - Ortaklardan borçlanma – iç borçlanma - Proje kaynağı, geliri - Yerel yönetim desteğı, aynı - KEDV finansmanı - Öz sermaye - Aynı destek teknik destek - Organizasyon gelirleri - Kalkınma Ajansları - Bilgi paylaşım atölyeleri - Hibe projeleri - Uzman Desteğı - Kreş gelirleri 	<p>Kadın Kooperatifleri olarak Simurg altında bir Komite oluşturularak aşağıdaki çalışmalar yürütülebilir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tanıtım çalışmaları - Profesyonel yönetim - Kooperatifleri adil, eşit, şeffaf temsil - Ucuz hammadde sağlama - Rekabet edebilir, kalitesi yüksek ürünler yaratmak - Kooperatif ürünlerini satın alma, pazar oluşturma - Lobi çalışması - Kolaylaştırıcı rol üstlenme - Kaynak yaratma - Danışmanlık hizmeti - Devlet destekli satış kanallarının oluşturulması - Kitle fonlama, dijital pazarlama - Bankalar ve paydaşlar arasında kredi finansmanı modeli oluşturulması

Simurg İnternet Sitesi Sunumu

Bu oturumda Simurg Kadın Kooperatifleri Birliğı için yeniden hazırlanan internet sitesinin sunumu gerçekleştirilmiştir. Kadın kooperatiflerinin siteyi nasıl kullanabileceğı ve ne gibi değışiklikler yapılabileceğı gibi konular tartışılmıştır. Buna göre çıkan notlar:

- Her kooperatifin kendine ait bir sayfası olacak ve bu sayfada kooperatifle ilgili bilgiler yayınlanacak. (Kuruluş tarihi, hizmetler, ürünler, sosyal medya hesapları vs.)
- İnternet sitesinin kütüphane ve blog kısmında kadın kooperatileriyle ilgili üretilen dökümanlar, ihtiyaç duyulan içerikler periyodik olarak paylaşılacaktır.
- Blogda güncel duyurular paylaşılacaktır.
- Bir facebook grubu oluşturulacak ve buradan da iletişim sağlanacaktır. <https://www.facebook.com/groups/simurgkadinkooperatifleribirligi/>
- İnternet sitesinin kullanımı için her kooperatifin kurumsal bir e-posta açması gerekmektedir.

Paydaş toplantısı için planlama ve iş bölümü

Bu oturumda bir sonraki gün gerçekleşecek olan paydaş toplantısı öncesi kadın kooperatiflerin iletmek istedikleri mesajlar ve tartışmak istedikleri konular üzerine duruldu. Oturumun notları için eke bakabilirsiniz. (EK-2)

9 Mayıs Paydaşlar Oturumu

Medipol Üniversitesi'nden Doç. Dr. Duygu Öztürk'ün moderatörlüğünde paydaş kurum yetkililerini kadın kooperatifleriyle bir araya getirip kadın kooperatifleriyle nasıl çalışmalar yaptıkları ve gelecekte ne gibi planları olduğunu tartıştıkları bir oturum gerçekleştirildi.

Simurg Kadın Kooperatifleri Birliği adına konuşan Ayşe Temiztaş, Simurg'un kuruluşundan bu yana amaçlarını gerçekleştirmek için yaptığı toplantıları, eğitimleri, projelere değinerek, kadın kooperatiflerine Simurg'un çalışmalarını ileriye götürmeleri için çağrı yaptı. Kadın kooperatiflerinin kamudan özel sektöre işbirliklerini güçlendirmeleri, sürdürülebilir ekonomik girişimlere dönüşebilmeleri ve çoğalarak Simurg'u güçlendirmeleri için birlik ve dayanışmaya ihtiyaç olduğunu vurguladı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Aysel Özkan, konuşmasında Türkiye'de kooperatifçilik tarihine değinerek, İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak kadın kooperatiflerine verdikleri destekleri anlattı. İzmir'de geliştirdikleri kırsal kalkınma modeliyle hem tarımın gelişmesine hem de bölgedeki kooperatiflere destek olarak yerel kalkınmaya katkıda bulduklarının altını çizdi. Kadın kooperatiflerinin birlik olmaları, güçlerinin farkında olmaları ve kamuyu çalışmalarına mutlaka dahil etmeleri gerektiğini vurguladı.

Big Chefs kurucusu Gamze Cizreli ise restoran zincirlerinde kadın kooperatiflerine verdikleri desteklerden bahsetti. Tedarik zincirindeki ürünlerin bir kısmının kırsaldaki üretici kadınlardan alma projeleri kapsamında KEDV ile yaptıkları ortaklığa değindi. Kadın üreticilerden ürün almaya başladıklarını ancak sürecin kolay olmadığını vurguladı ve kooperatiflerle çalışmanın bu süreci kolaylaştırdığını belirtti. Kooperatiflerin altyapılarını geliştirip büyük taleplere karşı hazırlıklı olmaları gerektiğinin de altını çizdi. Bu sayede özel sektör ya da kamu kurumlarının gıda zincirlerine kooperatiflerin dahil olmasının yolunun da kolaylaşacağını belirtti. Üretimi kadınlardan ve kooperatiflerden karşılamaya istekli olduklarını söyleyerek KEDV'İ ve Simurg üyesi kadın kooperatiflerini de desteklemeye hazır olduklarını belirtti.

Alvamedica Yönetim Kurulu Başkanı Leyla Alaton, kadın dayanışması ve kadın kooperatiflerine destekleri konusunda konuşma yaptı. Konuşmasında kadın kooperatiflerine araştırma, iş geliştirme konularında hedefler koyup ilerlemeleri ve farklı ürünler ürettiklerinde, yapılmayanı yaptıklarında ve ürünlerini çeşitlendirdiklerinde fark yaratabileceklerini belirtti.

Metro Gross Marketler'den Birol Uluşan konuşmasında marketlerin kadın kooperatiflerini nasıl desteklediğini ve bu desteklerin planlarda nasıl yer aldığını ele aldı. Kadınların ekonomideki yerini hak ettikleri yere çıkarabilmek için kadın kooperatiflerini desteklediklerini belirtti. Kadının desteklenmesinin çocuğu dolayısıyla da aileyi ve toplumu desteklemek olduğunu vurguladı. Ürünlerin hikayesi olduğunda pazarlama ve satışın kolaylaştığı ve katma değerli ürünlerin pazara sunulduğunu belirtti. Kooperatiflere buldukları bölgelerde ayrılaşmamaşarı ve değerli ürünleri ortaya çıkarmaları gerektiğini söyledi.

AB Bakanlığı'ndan Makbule Okad Avrupa Birliği Bakanlığı'nın kooperatiflere verdiği desteklerden ve yakın zamanda gerçekleştirecekleri program ve projeleri sundu. Avrupa Birliği'ndeki kooperatiflerle Türkiye'deki kooperatifler arasındaki ilişkiyi geliştirmek istediklerini ve kooperatiflerin bakanlığın çıktığı proje çağrılarında başvurup fon alabileceklerini belirtti.

İpekyolu Kalkınma Ajansı'ndan Cihan Ardili, hem Kalkınma Bakanlığı'nın hem de kalkınma ajanslarının kadın kooperatifleri konusundaki çalışmalarına değindi. Kalkınma ajanslarının bölge planları hazırladığı ve program yönetim biriminde hibe destek birimleri olduğunu belirtti. Kooperatiflerin de bu hibe çağrılarını takip edip faydalanıcılar arasında yer alabileceklerini vurguladı. Teknik destek programı adı altında da finansal yönetim, pazarlama, örgütlenme, girişimcilik, kurumsal yapılanma vb. konularda uzmanlardan teknik destek alabileceklerini belirtti.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nden Ayşegül Özbek ise kurumunun kooperatiflerle ilişkisine değinerek planlarında kadın kooperatiflerinin nasıl yer aldığını anlattı. Kurumun kadın istihdamı, çocuk işçilikle mücadele ve mülteci alanında çalıştığını belirterek kooperatiflerin ciddi bir istihdam yarattığını bu sebeple ILO için de çok önemli bir alan olduğunu vurguladı. Kooperatiflerin kriz zamanlarında daha az etkilendiğini ve demokratik yapıları sebebiyle daha sürdürülebilir işler çıkarttığını söyledi ve ILO olarak kooperatifleri ve kooperatifleşmeyi desteklemeye devam edeceklerini belirtti.

Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı Genel Müdürü Şengül Akçar panelistlerin konuşmalarını kısaca özetleyerek hem özel sektörle hem kamuyla işbirliklerinin önemine vurgu yaparak kooperatiflerin birlikte iş yapmasının, birbirlerine güvenmesinin ve birlikte kalkınmasının gerektiğini belirtti. Kooperatiflerin kadınlara karşı sorumlu ve hesapverebilir olmasının gerekliliğini de vurguladı.

Kadın Kooperatifleri için Stratejik Öncelikler ve Birlik Eylem Planı

Atölye çalışmaları: Kadın Kooperatifleri için Stratejik öncelikler ve Birlik Eylem Planı

Önceki atölye çalışmasında karar verildiği üzere aşağıdaki başlıklar altında komiteler oluşturuldu. Bu çerçevede, kadın kooperatifleri 5 komiteye ayrılarak Simurg Kadın Kooperatifleri için stratejik önceliklerini belirlemek ve eylem planı oluşturmak amacıyla çalıştılar. Komite üyelerinin ve öncelikleriyle çalışma planları ekte bulunmaktadır. (EK - 6)

Başka Neler Yaptık?

Film Gösterimi: Buluşmanın ilk gününde dünyadan farklı kooperatiflerin örneklerinin anlatıldığı bir film gösterimi yapıldı.

Bilgi masaları: Toplantı süresince ürün geliştirme, Simurg bilgilendirme/mevzuat ve sosyal medya konularında bilgi masaları kuruldu ve kooperatiflerin soruları yanıtlandı.

Değerlendirmeler: Ne hissediyoruz, ne söylemek istiyoruz?

Her günün sonunda, o günü anlatan manşetler atıldı. İşte kadın kooperatifleri temsilcilerinin attığı manşetler:

Türkiye'nin güçlü kadınları KEDV'in şemsiyesi altında toplandı	Kadın kooperatifi hareketi 7 Mayıs'ta İstanbul'da başladı!	Türkiye'nin kadın kooperatiflerine ihtiyaç duymasının 5 nedeni
Kadın kooperatiflerinin İstanbul çıkartması...	Kadınlar yasaları değiştirmek için harekete geçti	Ülkene, geleceğine sahip çık
Kooperatifçilikte kadının gücü	Kadın yaptı, erkek hava attı	Artık kadınlar ürettiklerini satabiliyor
Kadınlar emeğin kitabını (ilkelerini) yazdı	Adil bir gelecek, örgütlü kadınlarla mümkün	Bir baş başa kalamadık, sahnede yine erkek
Kadının gücü	Kadınlar şimdi duyurdu sesini	Kadınlara inanıyorum
Yaşasın kadın dayanışması!	Kadinsız yaşam haram	Kadın kooperatifleri el ele
Türkiye'nin çalışkan, üretken kadınları, hep birlikte el ele çalışarak kurduğumuz kooperatifleri daha ileriye taşımaya ne dersiniz?	Kadın kooperatifleri sürdürülebilir gelecek için bir araya geldi, birlikten güç doğdu	Kadının gücü birleşiyor, önlerinde kimse duramaz, yeter ki karar versinler
Kadının emeği yok ise hiçbir şey yok	Güçlü kadın, sağlam gelecek	Doğal ürün organik yaşam
Kadının yenilmez gücü	Birlikten dirlik doğar	Birliğin gücü
Kadın kooperatifleri bakanlığı kurulsun	Kadına pozitif ayrımcılık yapılmalı	Güçlü kadın, güçlü ve mutlu gelecek
Kadın varsa her şey var	Dünyayı kadınlar kurtaracak	Kadın olmazsa ekonomi de olmaz
Kadınlar güçleniyor tarih değişiyor	Birleşen dev kadın gücü: Kadın Kooperatifleri	Kadınlar bir araya gelince aşamayacakları bir güçlük yok
Üreten kadınlar birleşti, birlikten lezzet doğdu	Kadın kooperatifleri yoksulluğun panzehiridir	Üretime gönülümüzü kattık
Kadın kooperatifleri ekonomiye can verecek	Bugün kadınların nefesi ve emeği birlikteydi	Kadınlar daima geleceği, bir sonraki adımı düşünüyor
Bir panzehir olarak kadın kooperatifleri	Biz çalışmaya hazırız siz yeter ki sesimizi duyun	Kadın kooperatifleri sorunlarını masaya yatırdı
Kadın kooperatifleri pazarı kuruluyor, hayaller gerçek oluyor	Kadın kooperatifleri doğaya zarar vermez	Kadın kooperatifleri küresel ısınmaya karşı
Sapiensler dünyayı nasıl işgal etti?	Hayaller gerçekleşiyor	Doğaldan seç, tasarıma geç
Kadınlar toplumu değiştirip dönüştürmek zorundayız. Başka şansımız yok	Kadın kooperatifleri bütün dünyanın seslerini duymasını istiyor.	Organik yöresel ürünlerle sağlıklı bir gelecek için kadınların gücünün birleşmesi gerekiyor
Kadın gücü birliği	Evden çık, kooperatif kur	Kadın toplumun temel taşıdır.
Kooperatifler birbirinin aynası olsun, baktıkça güzelleşsin	Ekonomiye katılım özgürlüğe katılımdır	Kadın kooperatifleri bilinçleniyor, durmak yok
Kadınların huzuru ve geleceği için lavanta kokusunu tercih ediyorum	Ekonominin dinamosu kadın kooperatifleri	Hazırlan dünya, kadın kooperatifleri geliyor

Gelecek kadın kooperatifleriyle şekillenecek	Dünyayı yaratan, yöneten güç kadınlardır	Güçlüyüz, çünkü kadın kooperatifi üyesiyiz
Herkesin bir umudu vardır, bu umudun arkasında da kadınlar vardır.	Kadın kooperatiflerinin kurduğu ulusal komite her derde deva oldu	Devletten umudu kestik, biz kadın kooperatifleri bakanlık kuruyoruz
Kooperatiflerin bireyler ve ülke ekonomisi üzerine etkileri	Kooperatifler güçleniyor, kadınlar güçleniyor	Türkiye kadın kooperatifleri üretimde ekonomi devi oldu
Kooperatifçilik kadınlarla yenileniyor	Simurg'a üye ol, daha aktif ol	Birlikte yeşermek için can suyu: Simurg
Başarı Simurg'la geldi	Kadın kooperatifleri küllerinden Simurg ile yeniden doğdu	Ülke ayakta, kadınlar başarıdan başarıya Simurg ile koşuyor
Kadınlar Simurg ile birlikte	Kadınların başarısı Simurg ile geldi	Simurg'a katıl, iste, olsun.
Kadın kooperatifleri birliği Simurg ile güçlendi	Simurg'la kadın için güç birliği, kadın kooperatifleri	Kadınları yeşerten, sesini duyuran Simurg
Bu yolda çok yorulduk ama değdi	Güçlü kadın güçlü ekonomi	Kadınlar güçlüdür hiç kimse yenemez
Dünya değişmeli, erken gelmişim geç kalmışım	Bir olalım arkadaşlar, kenetlenelim, birbirimize destek olalım, gönüllü olalım	Olmaz denilen imkânsız gibi görülen, konuşarak tartışarak çözüme kavuşuyor. Hayaller gerçek oluyor
En güzel çözümleri sorunlar yaşayanlar bilir/bulur	Güçlü kadın örgütlü kadındır. Emek varsa kadın vardır	Yaşanası bir dünya için eğitim üretim = Kadın
Güçlü kadınlar, güçlü kooperatifler	Kadının gücü kadın kooperatifleri	Kadınlar biraraya gelerek güçleniyor
Kadına eğitim şart	Neydik, ne olduk, ne olacağız?	Kadın Emek Saygı
Öğrendikçe değişiyoruz, gücümüze güç katıyoruz	Kadınlar dayanışarak talep etti, kanunları değiştirdi	Sağlıklı yaşam ve gelecek için kadının önemi
Kadın özgürleşmeden toplum özgürleşemez	Çok ortaklı çok uluslu ekonomik girişimler	Geleceğe ışık yakan kadınlar